

1. OTOK (27) sb m

Oba o jasne (tak też Cn).

sg N otok (8). ◇ G otoku (1). ◇ D otokowi (3), otoku (1) *FalZioł* (3:1). ◇ A otok (7). ◇ I otoki(e)m (1). ◇ pl G otok(o)w (1). ◇ A otoki (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów ze SpiczZioł) – XVIII w.

1. Rodzaj opuchliny, ślad po uderzeniu; ropna wydzielina, posoka; tumor Mymer¹, BartBydg; *tabes BartBydg, Cn; pus Calep, Cn; apostema, inflatio BartBydg; sanies, suppurata Cn* (23) : Tumor. Geschwulft. Otok. puchlina. Mymer¹ 40; Tumor, otok, inflatio, ocyeczenie *BartBydg* 163b, 155; Warzyć ie/ rutę/ szalwii/ á to pić: otok włzelki rospądza *FalZioł* I 141c; Paięczyny kiedy na ranę przilożifz, nie dopuści othoku być w ranie *FalZioł* I 149b; Po pioł [!] Ieża fpalonego/ rany otwarza/ wyczyficia y ofufza/ Thłufkości iego/ także y wątroba niedopuścza othokowi/ ani żadney złey wilkości wnątrz fie rozlewać *FalZioł* IV 10c, *3d, [*7]v, I 64c, 116c, 142d (11); *SienLek* 144; Pus – Otok ropa. *Calep* [878]a; [Tabes ... id est putredo, sanies ... otok *Glosy I nr 48/ 328*; Miękczenie otoku w fadzelu *SienHerb* B#; Tabum Pofoká/ Otok. *UrsinGramm* 129; Pus Otok/ quod etiam inuariabiliter vsurpatur. *UrsinGramm* 172].

W charakterystycznych połączeniach: otok leczyć, miękczyć (2), rozganiać, rozpądzać (3), wyciągać (3).

*Wyrażenia: »otok cyckow« (1): [sporysz] otok czyczkow v niewiafth fcieńcza *FalZioł* I 79d.*

*»otok ran« (1): Oleiek fnich [orzechów suszonych] iefth vzytheczny naprzeciw denney boleści y boleści fuchech żył/ y też na otoki ran. *FalZioł* III 19b.*

*»twardy otok« (1): też twarde otoki miękczy tim obyczaiem *FalZioł* I 142d.*

*»otok uszu« (1): [sporysz] też otok wízu leczy *FalZioł* I 79d.*

*»wrzodowy otok« (1): Apostema, dymyenicza vel bolączka; bolyączka, wrzodowy othok *BartBydg* 12b.*

*Szeregi: »boleść i otok« (1): Theż woda tego Kołmaczku zmieszana z miodem/ z mąką wilczeg^o grochu/ rany czyfci y mięfo w nich narałczza, fwierzb fpąddza [!] boleść y otok z rauy [!] wyciąga. *FalZioł* I 114a.*

*»twardość i otok« (1): [sporysz] twardości y otoki rospądza/ mocz pędzi *FalZioł* I 79b.*

2. Osad powstały podczas ostrzenia lub toczenia żelaza na kamieniu, składający się z resztek kamienia i żelaza (4) :

*Wyrażenie: »kamienny otok« [szyk 3:1] (4): Dobrze téż krew záftánawia otok kámienny z fokiem kołzyfzczkowym/ z octem y z białkiem ná ránę przywiń. *SienLek* 145; Kámienny otok/ iefť ow muł ktory z kámieniá bruśnégo płynie/ gdy ná nim iakié żelázo bruśią álbo toczą: tedy bywa ten muł częścią z ochechlánia kámieniá/ á częścią żelázá *SienLek* Yyy, 73, Xxx2.*

Synonimy: 1. bolączka, ocieczenie, ocieklina, opuchlina, opuchłość, opuchnienie, posoka, puchlina, ropa, spuchlina, spuchłość, spuchnienie.